GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 268. We Wtorek dnia 16. Listopada. **1841.**

Wiadomości krajowe.

Depesza telegraficzna.

Z Kolonii, d. 13. Listopada. — Stósownie do wiadomości prywatnych z Londynu, N. Królowa Angielska d. 9. m. b. szczęśliwie powiła Xięcia.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, d. 11. Listopada.

Kommissya Rządowa przychodów i skarbu podała do powszechnéj wiadomości, iż dwoma wyrokami Sądu wojennego, przez JO. Generał-Feldmarszałka Głównie dowodzącego czynną armią Xięcia Warszawskiego, Hrabię Paskiewicza Erywańskiego na dniu 26. Marca (7. Kwietnia) r. b. zatwierdzonemi, następujące osoby za przestępstwa polityczne na karę konfiskaty majątku skazane zostały, a mianowicie: 1) Karól Bogdaszewski, lat 25 liczący, były uczeń Krakowskiego uniwersytetu, urodzony w Stopnicy z ojca i matki Felicyanny z Malskich małżonków Bogdaszewskich. 2) Konstanty Drotkiewicz, były uczeń gimnazyum Kieleckiego, lat 20 liczący, urodzony w gubernii Kieleckiéj we wsi Konieczny, syn Macieja i Julianny małżonków Drotkiewiczów. 3) Karól Skierski, były uczeń gimnazyum Kieleckiego, lat 20 liczący, syn Samuela i Ludwiki z Soleckich małżonków Skierskich, urodzony we wsi Grzymale, obwodzie Stopnickim, gubernii Kieleckiéj. 4) Adam Kłossowski, były uczeń gimnazyum Kieleckiego, lat 20 liczący, urodzony w gubernii i obwodzie Kieleckim we wsi Sprawa, syn Józefa i Tekli z Wojcieckich małżonków Kłossowskich. 5) Stefan Biegański, były uczeń Liceum Krakowskiego, lat 24 liczący, urodzony w okręgu wolnego miasta Krakowa we wsi Czuwicach, syn Onufrego i Józefy małżonków Biegańskich, we wsi Przychody, powiecie Pileckim, gubernii Kieleckiéj zamieszkałych.

W. Tytus Potocki Radca Tow. Kred. Ziem., Syn niegdy Radcy Stanu Xawerego Potockiego Prezydującego w Prokuratoryi Jlnéj zaonegdaj jadąc dorożką na ulicy Senatorskiéj, nagle zasłabł, i mimo nader spiesznego ratunku za przybyciem do mieszkania, w kwiecie wieku życie zakończył.

Francya.

Z Paryża, dnia 6. Listopada.

Konstytucyonista donosi z Trebisondo, że 5ty korpus armii rossyjskiéj pod wodzą Generała Lüders od Czerkiesów porażony i aż do linii nad Labą dzierżonéj ciągle przez Generała Grabbe odparty został.

Z dnia 7. Listopada.

Już od trzech dni obiegają tu wieści o groźnych zaburzeniach w Barcelonie, a jednak gazety ministeryalne nie poczytują rzeczą stósowną, pogłoskom tym zaprzeczyć albo innych udzielić wiadomości. Nawet na dokończenie przerwanéj depeszy dotychczas publiczność na próżno czeka. Milczenie takowe naturalnie obawy nie usuwa. Dziennik Sporów, zawierający dzisiaj wiadomości z Barcelony po d. 29. m. z., kreśli przerażający obraz położenia Katalonii i następujące uwagi godne dołącza słowa: »Ostatnie wypadki wkładają na rząd nasz obowiązek czuwania nad bezpieczeństwem ziomków naszych w Hiszpanii, do których codziennie sztylet zagorzalców już godzi. Przekonani jesteśmy, że rząd obowiązku tego nie zaniecha.« — Presse dokładniejsze już podaje szczegóły. »Dowiadujemy się ku wielkiéj dla nas boleści, że dwaj Francuzi, którzy d. 27. Paźdz. z Perpignanu wyjechali, przybywając do Barcelony przez motłoch tameczny napadnięci i zamordowani zostali. Jeżeli się ta smutna nowina potwierdzi — czego z resztą obawiać się słuszne mamy powody — rząd francuzki aniewolony uczynić to, czego ludzkość i honor narodowy po nim wymagają.« Inne gazety donoszą, że konsul francuzki w Barcelonie, gdy tym nieszczęśliwym pomoc niósł, zelżony i z miasta wypędzony został.

P. Humann miał się podać do dymissyi, ponieważ ministeryum projekt P. Teste względem systemu kolei żelaznych potwierdziło; Król wszelako dymissyi téj nie przyjął.

Anglia.

Z Londynu, dn. 6. Listopada.

Lord Burghersh, nowy Poseł angielski przy dworze berlińskim, już na miejsce przeznaczenia swego wyjechał.

Lord Ellenborough czekał tylko na najnowsze wiadomości z Chin i Indyi Wschodnich, i udaje się zaraz dla objęcia urzędu Generalnego Gubernatora Indyi. Po administracyi jego więcéj sobie obiecują, niż po administracyi Lorda Aucklanda. Onegdaj dawali Dyrektorowie kompanii na cześć jego wielką ucztę pożegnawczą, w czasie któréj miał mowę, wynurzając swe zdanie, iż głównym jego obowiązkiem będzie wojnę z Chinami w zaszczytny dla Anglii sposób zakończyć, trwały pokój do skutku przywieść, pokój po obydwóch stronach Indusa ustalić, jakoteż finanse uporządkować i przewyżki na roboty publiczne i na uszlachetnienie krajowców obracać. W ostatnim względzie wynurzył Generalny Gubernator tę zasadę, iż pierwszy jego obowiązek teraz nie do Anglii, ale do Indyi Wschodnich się ściąga.

Oprócz zbrojowni i okrągłéj wieży jeszcze się w Towerze trzy inne wielkie budynki całkiem spaliły albo wypaliły, t. j. tak nazwana wieża darowizny, daleko większa od wieży okrągłéj i dwa magazyny po 30 i 60 stóp długości po obydwóch stronach wieży okrągłéj, w których się zapasy broni dla marynarki znajdowały. Aż do dnia onegdajszego późno w wieczór jeszcze się wewnątrz w całéj zbrojowni paliło; chwilami jeszcze płomień wybuchał, podczas gdy rozżarzona massa węgli ciągle rozwaliny oświecała; część stojących jeszcze murów, które co chwila upadkiem zagrażają, belkami popodpierano. Naprzeciw głównego wchodu widzieć jeszcze można szczątki wielkich wschodów, najpiękniejszych w Europie. U góry tychże znajdowała się wielka trofea, ułożona z staréj i nowéj broni jakich 200 gatunków, całkiem między sobą formą i modelem odmiennych. W środku téjże stało na kolumnie przepołowionéj marmurowe popiersie Jerzego IV., które tenże w 1830. roku, odwiedzając Tower, darował, i które tam ustanowiono. Trofea ta spoczywała na podstawie opartéj na ośmiu bronzowych, pod Waterloo zdobytych działach. Kotły w trofei będące Malborough pod Blenheimem w 1703. roku zdobył. Po obydwóch stronach trofei znajdowały się na ścianie dwie wielkie gwiazdy, orderu Podwiązki i Bathu, utworzone z szabel, bagnetów i pistoletów. Między temi stało, dwóch rycerzy w pozłacanéj zbroi na turniejach używanéj na przyozdobionych postumentach. U dołu wschodów były także dwie grupy rycerzy, a po obydwóch stronach ustawiono jeszcze dwóch rycerzy w pozłacanéj zbroi. Wszelka broń niestety zniszczona. Do téj należy niezliczona moc pamiętnych zbroi i broni z dawniejszych czasów, mnóstwo zdobytych dział i znaków zwycięzkich i ogromne zapasy broni dla armii; tylko nowe karabiny perkussyjne wyratowano. Dwie sikawki ciągle jeszcze tłumią palący się wewnątrz ogień, i zapewne jeszcze kilka dni potrwa, nim go zupełnie ugaszą. Pułkownik Peel i kilku innych oficerów od artylleryi rozpoczęli wczoraj badanie osób, które w sobotę wieczorem w okrągłéj wieży się znajdowały i ale wnoszą, że prawdziwéj przyczyny pożaru nie docieką. Publiczność dotąd jeszcze od pogorzeliska oddalają i tylko z urzędu zatrudnione osoby i sprawozdawcy dzienników mają tamże wolny przystęp. Wielu mieszkających w Towerze urzędników znaczną w sprzętach i innych rzeczach poniosło szkodę.

Wybór O'Connella na Lorda Majora miasta

Dublina poczytuje Standard za największą obelgę, jaką tylko protestantom irlandzkim i w ogóle protestantom w całém państwie wyrządzić można było. Zresztą jednak dziennik ten przyznaje, iż nowy Lord Major przy swym wyborze brał się bardzo dobrze, a nawet mądrze. Po swym wyborze miał on długą mowę w której się bardzo szczegółowo nad skarbowemi potrzebami miasta Dublina rozwodził i na końcu jeszcze dał dowód swego pojednawczego sposobu myślenia, wnosząc, aby czterech Assessorów i Auditorów, przydawanych Lordowi Majorowi, bez przegłosowania w równéj części z pomiędzy obydwóch stronnictw, liberalistów i Torysów wybrano, do czego się Torysowie bardzo chętnie przychylili, przekonani, iżby się przy przegłosowaniu nie utrzymali.

Onegdaj wniesiono na tymczasowe obrady w biórze policyi na Bow Street proces o zfałszowanie biletów skarbowych przeciw Sekretarzowi wydziału skarbowego Smithowi. Z mowy Adwokata Waddingtona, któremu skargę poruczono, wykazuje się, iż przestępstwo Smitha d. 25. Października odkryto, gdy w wydziale skarbowym w jego przytomności przedłożono bilety skarbowe, nie zgadzające się z zachowywanémi w biórze kontrfoliami. Smith wyznał zaraz wszystko przed obecnym urzędnikiem skarbowym, Panem Maule. Zeznał on, że tryplikaty biletów skarbowych powierzył faktorowi fondów, nazwiskiem Rapallo, znanemu także z udziału w wyprawie bulońskiéj Ludwika Napoleona, aby za nie pieniędzy na nowe spekulacye dostać. Nie można się jednak jasno z obrad przekonać, jakim sposobem wyrobił sobie podpis Lorda Monteaglesa, Kontrolera Izby skarbowéj, na znajdujące się w jego schowaniu blankiety biletów skarbowych. Wymieniony przez niego Rapello, z Genuy rodem, był onegdaj przez Lorda Majora słuchany i zeznanie jego zgadza się z powyższém. Udaje on, że w dobréj działał wierze i bilety innym przedawał, jakoż niejaki Pan Mariner oświadcza, że od niego od d. 19. Września 1840 za 388,000 fun. szterl. takich biletów kupił. Smitha tymczasowo do Newgathe odprowadzono i przed najbliższym sądem przysięgłych stawiony będzie.

Największą uwagę cudzoziemca zwraca takt, jaki wszystkie prawie dzienniki angielskie zachowują względem zagranicznych stosunków, bez względu na stronnictwo do jakiego należą. I tak wszystkie potępiały usiłowane powstanie w Hiszpanii, a teraz cieszą się wspólnie, że takowe zniweczone zostało. Prawa Królowéj Maryi Krystyny naprzeciw szczęśliwego wojownika nie wskurały nic u naszych torysów przeciw przekonaniu, że szło tylko o powiększenie wpływu francuzkiego. Podobnież we wszystkich stronnictwach jedno panuje zdanie względem stosunków amerykańskich: obok szczerych życzeń, aby utrzymany był pokój między temi dwoma krajami, ożywia wszystkich to postanowienie, aby ani cała z słusznych praw naszych nie ustąpić gdyby nawet przyszło do wojny na zabój. Nawet chartyści równie jak wigowie i torrysowie są tym duchem ożywieni.

Według ostatniego obliczenia, ludność Anglii i Walii wynosi 15,901,981. Szkocyi 2,624,586. Irlandyi 8,205,382. Guerusey, Jersey i Man 124,079, razem 26,856,028 dusz. Do téj liczby nie wchodzi wojsko ani flota, równie jak na wodzie zostający marynarze, podróżujący po obcych krajach, w ogólności wszyscy, którzy w dniu 5. Czerwca nie znajdowali się pod dachami lub w miejscu. To wszystko policzywszy, ludność wyniosłaby około 27 milionów; to jest 2 miliony więcéj niż w roku 1834.

W środę spuszczoną została z warsztatu w Sheerness fregata parowa o sile 300 koni.

Według Morning Post, p. Temple, brat Lorda Palmerston, ma pozostać Posłem w Neapolu.

Turcya.

Z Konstantynopola, dn. 20. Października. (*Gaz. Powsz.*) — W Seraskieracie (Ministerstwie wojny) uczyniono wniosek, dotyczący się otoczenia linią obronną na sposób europejski niemal całkiem otworem stojącéj stolicy wraz z jéj obszernemi przedmieściami. Wniosek ten z upodobaniem przyjęto i wielką okazują skłonność do wykonania go. Systemat obrony ma się składać z obwarowanych koszar, leżących w przyzwoitéj odległości od siebie, które znowu między sobą ciągłemi okopami połączone zostaną. Wykonanie dzieła tego nie byłoby z wielkiemi połączone trudnościami. Dwoje bardzo wielkich kamiennych koszar, Daud Pasza (*) i Ramistschiflik, z których pierwsze 10 a drugie 5000 ludzi objąć mogą, już leżą w odległości ½ do ¾ godzi-

*) Leżą one na zwolna wznoszącym się wzgórku na wielkiéj równinie tegoż nazwiska na drodze do Bujuk Tschekmedsche (pierwszéj stacyi z Konstantynopola na gościńcu do Rumelii). Dolina ta była za czasów bizantyńskich miejscem, gdzie się wychodzące wojska zbierały i Cesarze przysięgę homagialną odbierali. Także pod Turkami była ona miejscem zbierania się wychodzącego z téj strony na wojnę wojska. Gdy chorągiew proroka do Europy wyrusza, zatykają ją na równinie Daud Pasza, a gdy wyprawa do Azyi się udaje, na szerokiéj łące pod Skodryą. (Przyp. Gaz Powsz.)

ny za murami miasta ku południowo-zachodniéj i zachodniéj stronie, właśnie gdzie główny gościniec z Europy do Adryanopola przechodzi. Trzecie, równie wielkie, niezadługo wystawią w St. Stephano, które południową granicę obwodu stolicy tworzy i na dwie godziny od miasta jest odległe. W takim razie więc już by tylko linią tę od zachodu na północ wyprowadzić wypadało.

Cała flota wpłynęła z Bosforu do zatoki arsenału. Z tego powodu rozeszła się pogłoska, że tu przezimuje, i że wyprawa wojenna do Tunis została odłożoną. Turecki Pułkownik Hussan Bey posłany ztąd został ze znaczną summą pieniędzy do Tripolis (Barberyi), dla zapłacenia wojsku zaległego przeszło od roku żołdu, i usunięcia przeto niechęci jego. Zarazem ma on polecenie załatwienia nieporozumień, zaszłych pomiędzy Bejem trypolitańskim a niektórymi Konsulami europejskiemi, mianowicie hiszpańskim. Mówią także, iż od Porty miał otrzymać tajne rozkazy we względzie wyprawy do Tunis, jak np. założenia w Tripolis składów na broń, proch i żywność dla floty.

D. 11 b. m. odbyły się przy «Słodkich Wodach« na stronie europejskiej, wielkie manewra, na których był obecny sułtan z dygnitarzami państwa; należały do nich 1 pułk jazdy, 1 piechoty, 1 artyleryi i korpus inżenieryi, w ogóle około 5000 ludzi wyborowego wojska. Celem tych manewrów było okazanie Sułtanowi postępów urządzonego i wyuczonego przez Prussaków pułku artyleryi i inżenieryi. Pruski Kapitan Kuckowski (turecki Pułkownik) ułożył plan tych manewrów i kierował głównemi poruszeniami. Sułtan był z tego mocno zadowolniony.

Wiadomości z Syryi brzmią coraz niepomyślniéj. Szejkowie Libanu nie chcą znowu uiszczać oznaczonego przez Portę haraczu. Druzowie i Maronici walczą z sobą, wszystkie gościńce niepokojone są przez bandy Beduinów, którzy na podróżnych napadają, a urzędnicy tureccy popełniają największe uciemiężenia i samowolności. Nawet dz. Echo de l'Orient, organ Porty, nie zaprzecza już tym wiadomościom, które przeto zasługują na wiarę. Mówią, że do Syryi posłana będzie armia z 20,000 złożona.

Indye Wschodnie.

Z Bombaju dnia, 1 Października.

Dnia 17 Sierpnia przyszło do zaciętéj utarczki w Afghanistanie między wojskiém angielskiém a mocnym nieprzyjacielskim oddziałem pod dowództwem Ukthar Kana i Ukrama Kama, w któréj Anglicy zupełne odnieśli zwycięstwo. Dost Mohammed wyjechał z Kalkuty do Ludianaku.

OBWIESZCZENIE.

Pewien litograf w Lipsku, który się trudnił robieniem i puszczaniem w obieg fałszywych assygnat kassowych, został odkrytym i o zbrodnię przekonanym.

Podajem to do wiadomości publicznéj z tém zauważeniem, że stósownie do naszego obwieszczenia z d. 14. Marca r. z. i nadal każdemu, kto nam doniesie robiącego i wiadomie puszczającego w obieg fałszywe assygnaty ku oszukaniu Publiczności, tak iż będzie mógł być oddany pod badanie i ukaranie, wedle wypadku nagrodę z 300 do 500 Tal. płacić i takową w miarę szczególnych okoliczności nadto stósunkowo zwiększać będziem. Mający coś podobnego do doniesienia, niech się uda do każdéj władzy policyjnéj, i na żądanie zamilczenia nazwiska swego pewnym będzie, jak dalece przychylić się można do tego żądania bez szkodliwego na postępowanie indagacyjne wpływu.

Berlin, dnia 30. Października 1841.

Główna Administracya długów skarbowych.

Rother. Deetz. von Berger. Natan. Tettenborn.

Kurs rysunku przez półrocze zimowe dawać będę co tydzień dwa razy w pałacu Działyńskich, t. j. w Środę od 2—4. i w Sobotę od 2—4. z południa.

Godziny w Środę przeznaczam dla osób płci mężkiéj, w Sobotę zaś dla osób płci żeńskiéj. W Środę dnia 17. Listopada rozpocznę kurs mój. Biletów na całe półrocze 6 Tal dostać można w księgarni Żupańskiego.

Poznań, dnia 13. Listopada 1841.

Sarnecki.

W téj chwili otrzymał i poleca: wyborne cytryny 100 sztuk po 2 tal., pojedynczo po 9 fen.; świeże hiszpańskie winogrona funt 10 sgr.; włoskie makaroni funt 7 sgr., marony 6 sgr., hollenderski sér funt 7 sgr., szwajcarski 7 sgr. 6 fen., parmazański 18 sgr., limburski śmietankowy sztuka 7 sgr., sardele funt 10 sgr. i Gdańskie bretlingi funt 3 sgr.

Józef Ephraim,
w narożniku Wodnéj ulicy i rynku w domu P. Jahn Nr. 1.

Bardzo dobry świeży kawiar Astrachański odebrał i poleca po nader miernéj cenie.

B. L. Praeger,
Wodna ulica w domu Ludwiki Nr. 30.